

PSYK112 0 Sosial- og personlighetspsykologi

Kandidat 244

Oppgåver	Oppgåvetype	Vurdering	Status
i Praktisk informasjon	Dokument	Ikke vurdert	Lever
1 DEL 1 Sosialpsykologi	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever
2 DEL 2 Personlighetspsykologi	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lever

PSYK112 0 Sosial- og personlighetspsykologi

Emnekode	PSYK112	PDF oppretta	15.08.2017 13:15
Vurderingsform	PSYK112	Oppretta av	Anna Laupsa Helvik
Starttidspunkt	21.11.2016 10:00	Mengd sider	12
Sluttidspunkt:	21.11.2016 14:00	Oppgåver inkludert	Ja
Sensurfrist	Ikkje sett	Skriv ut automatisk retta	Ja

PSYK112 H16

Praktisk informasjon

PSYK112 Sosial- og personlighetspsykologi

21. november 2016

09.00-13.00

Nynorsk: Klikk på innstillinger i høyre hjørne

Ingen hjelpemidler tillatt

Du skal svare på:

2 av 3 oppgaver i DEL 1 (Sosialpsykologi) og

2 av 3 oppgaver i DEL 2 (Personlighetspsykologi).

Du skal totalt svare på 4 av 6 oppgaver.

Alle fire oppgavene må besvares tilfredsstillende for å få bestått på eksamen.

Eksamensteksten og besvarelsen din vil være tilgjengelig i Inspira Assessment når eksamen er ferdig.

Sensur og Mitt UiB

Kunngjøring av sensur er senest 12. desember. Du finner informasjon om begrunnelse, klagemuligheter og frister på Mitt UiB denne datoen.

DEL 1 Sosialpsykologi

DEL 1 - Sosialpsykologi

Kandidaten skal besvare 2 av 3 oppgaver.

Begge oppgavene må være besvart tilfredsstillende for å få bestått eksamen.

Husk å merke tydelig hvilke oppgaver du svarer på.

1. Drøft forholdet mellom atferd og holdninger.

2. Hvordan kan andres tilstedeværelse, og det å være del av en gruppe, påvirke våre prestasjoner på ulike oppgaver, og i noen tilfeller få oss til å gjøre ting vi ikke ville gjort alene?

3. Gjør rede for aggresjon fra et sosialpsykologisk perspektiv.

Svar på 2 av 3 oppgaver her:

LEVERING

1. Drøft forholdet mellom atferd og holdninger.

Holdning er en forutinntatt beredskap til å reagere positivt eller negativt ovenfor subjekter, ideer eller verider. Holdning kommer til uttrykk gjennom verbale reaksjoner eller handlinger. De kan være dannet gjennom kunnskap eller ervervet relativt ugjennomtenkt av foreldre, venner eller andre grupper man relaterer seg til. Det er vanlig å skille mellom eksplisitte, holdninger man er bevisst, og implisitte, holdninger man er ubevisst. Det har vært utbredt å tenke at holdninger påvirker atferd.

Holdninger påvirker atferd under tre omstendigheter:

- Lave ytre krav. Dersom situasjonen ikke setter krav til å handle på en bestemt måte, vil holdninger prege atferden. Dersom situasjon stiller strenge krav til atferd, vil man handle således, uavhengig av ens holdninger.
- Atferdsspesifikk. Dersom holdningen er atferdsspesifikk vil atferden i større grad samsvare med ens holdninger. Eksempelvis, vil holdningen "spis tre grønnsaker hver dag" i større grad bli fulgt av atferden, enn holdningen "Spis sunt". Det mer atferdsspesifikk en holdning er, det større sannsynlighet for at atferden blir innfridd.

- Bevisst våre holdninger. For at holdning skal påvirke atferd, må en også være bevisst ens holdning. Dersom man har en holdning om å alltid gi penger til uteliggere, må man være bevisst ens holdning i omstendigheter hvor dette er oppnåelig. Dersom man sitter å venter på trikken, vil man i større grad gi penger til uteligger, enn om man har dårlig og løper til trikken. Sistnevnte, vil en ikke være bevisst ens holdning om uteliggere, og fokusere på å rekke trikken.

Riktignok påvirker også atferden holdningene våre i en rekke situasjoner:

- Rollespill. Zimbardo utførte et klassisk studie omtalt som Stanford Prison Experiment. Forsøket omhandlet at 2 grupper ble tilfeldig valgt ut i rollen som fengselsvokter eller fange. Forsøket har fått stor oppmerksomhet fordi den illustrer hvor lett mennesker påvirkes av situasjonen. Forsøket måtte avbrytes kun etter få dager, da forsøkspersonene ble i overraskende grad påvirket av rollen de var blitt plassert i å uttrykte atferd som var typisk for rollen, men ikke deres personlighet. Gjennom forsøket så man at at fengselsvokterne rasjonaliserte atferden deres, og endret holdningene deres. Eksempelvis uttrykte flere av forsøkspersonene nedlatende ord om fangene.

- "Foot-in-the-door" fenomenet. Dette fenomenet handler om prinsippet at man lettere sier ja til en forespørsel, dersom man initielt allerede har sagt ja til en mindre forespørsel. Eksempelvis ble det utført et forsøk hvor tilfeldig ble ringt å spurt om de kunne sette opp et nøytralt lite skilt i hagen deres, og mange av de ringte svarte ja. Da de senere ringte de samme personene og spurte om å få sette opp ett større, langt mindre nøytralt skilt, svarte nærmere halvparten ja. Ved kontrollgruppen var det langt færre. Dette illustrerer tendensen til å tillate krav desom man allerede har tillatt mindre krav.

- Lowballing refererer til tendensen til å godta en høyere pris, dersom man allerede har sagt ja til en lavere pris. Dette fenomenet anvendes i stor grad i reklame- og salgsbransjen. Eksempelvis, kan man tenke seg at man planlegger å kjøpe en bil til en gitt pris. Rett før man skal signere, heves prisen på bilen betraktelig. I større grad vil personen fortsatt godta prisen, enn om det hadde vært den opprinnelige prisen.

Hva er årsaken til at atferd påvirker holdning? Det er postulert en rekke teorier som forsøker å forklare denne tendensen.

Festinger postulerte en teori om kognitiv dissonans. Denne teorien tar utgangspunkt i at når ens holdninger og atferd ikke stemmer overens, vil vedkommende føle et sterkt ubehag. Med utgangspunkt i Zimbardos eksperiment nevnt ovenfor, kan det tenkes at fengselvokterne ville føle ubehag om de var nedlatende mot fangene dersom deres holdninger tilsvarte å behandle mennesker med respekt. Festinger hevdet at vedkommende enten kunne tilpasse atferden for å samsvare med holdningen, eller tilpasse holdningen for å samsvare med atferden. I eksempelet, kunne derved fengselvokterne forsvare sin atferd ved å tilpasse holdningen til "men de fortjener det, ettersom de er kriminelle", for å unngå å føle ubehag.

Bem postulerte en selvpersepsjonsteori som hevder at dersom man ikke er klar over ens holdning, vil man bedømme ens atferd og tilpasse holdning deretter. Eksempelvis, dersom man ikke er klar over ens holdning mot kinesere, vil en person kunne tenke "Jeg spiser kinesisk mat, og jeg har en venn som er fra Kina", og ut ifra ens atferd, tilpasse holdningen til at man liker kinesere.

Denne oppgaven har redegjort for holdninger og atferd. Holdninger påvirker atferd dersom ytre krav er minimale, dersom holdningen er atferdsspesifikk og dersom man er bevisst ens holdninger. Derimot, vil atferd påvirke holdninger ved rollespill, foot-in-the-door og ved lowballing. Deretter har oppgaven redegjort for to sentrale teorier som forsøker å forklare hvorfor atferd påvirker holdninger.

2. Hvordan kan andres tilstedeværelse, og det å være del av en gruppe, påvirke våre prestasjoner på ulike oppgaver, og i noen tilfeller få oss til å gjøre ting vi ikke ville gjort alene?

Sosialpsykologi er studie av hvordan mennesker tenker om, påvirker, og tilpasser seg andre mennesker. Sosialpsykologi skiller seg fra sosiologi som er studie av grupper, ved at den fokuserer på individene i grupper og hvordan de påvirkes. Sosialpsykologi har siden 1900-tallet vært et eget felt innenfor psykologi. Sett fra et evolusjonsperspektiv har mennesker et fundamentalt behov for å søke seg til å tilhøre grupper. Å tilhøre en gruppe var nødvendig for overlevelse, ved at man kollektivt hadde et ansvar for å anskaffe mat og forsvare seg mot andre.

Denne oppgaven vil redegjøre for hvordan individer blir påvirket av grupper og tilstedeværelsen av andre, ved å ta utgangspunkt i konformitet, deindividualisering og gruppepolarisering samt redegjøre for fenomenene sosial fasilitering og sosial loffing.

Individer har som sagt et grunnleggende behov for å tilhøre grupper. Det medfører at individer kan påvirkes av grupper til å tilpasse seg gruppenormer. Man skiller mellom informativ og normativ påvirkning. Informativ påvirkning omhandler tendensen til å tilpasse seg gruppenormen på bakgrunn av at man føler seg underlegen i gruppen, eller føler at gruppe-medlemmene har mer kunnskap. Normativ påvirkning handler i større grad om påvirkning på bakgrunn av frykt for å bli utestengt av gruppen dersom man ikke sier seg enig, eller for å beholde gruppeharmoni slik at det ikke oppstår ambivalens eller uro i gruppen.

Asch utførte et klassisk eksperiment på konformitet; tendensen til å få bort i fra ens holdninger eller atferd for å samsvare med gruppen. Eksperimentet gikk ut på at en forsøksperson sammen med en gruppe, som tilsynelatende var forsøkspersoner, men egentlig Aschs medarbeidere, skulle bedømme hvilke linjer som var tilsvarende lange en annen linje, og avgi svaret høyt foran de andre. Resultatet viste at 37% av forsøkspersonen konformerte til gruppenormen og avga samme feilaktige svar som de andre. Dette eksperimentet belyser i hvilken grad mennesker er tilbøyelige for andre. Det interessante ved forsøket var at forsøkspersonene ikke ble stilt under sterk ytre press eller gitt noen belønning for svaret, men at årsaken for påvirkningen var i stor grad normativ. Sammenlignet med kontrollgruppen hvor kun 1% avga feil svar.

Det er også et kjent fenomen at individer i grupper utfører handlinger de ellers ikke ville gjort alene. Et vanlig eksempel er tilskuere på fotballkamper, hvor personer sammen skriker og brøler, og i blant bryter ut i slosskamper.

Et annet eksempel er hendelsen med Kitty Genovese, en amerikansk ung kvinne som ble knivstukket på gaten hvor rundt tretti naboer vitnet hendelsen fra vinduer. Hendelsen skapte stor oppmersksomhet i media, da mennesker og psykologer undret på hvorfor ingen reagerte eller prøvde å hjelpe. Hendelsen belyser hvordan mennesker har en tendens til å fraskrive seg ansvar, eller at det oppstår usikkerhet rundt ansvarsfordelingen. Naboene som vitnet hendelsen, vitnet ikke bare selve knistikkingen, men også hverandre.

Et klassisk eksperiment utført av Zimbardo illustrerer hvordan mennesker kan påvirke hverandre til å utføre handlinger de ellers ikke ville gjort alene. Stanford Prison eksperimentet illustrerte hvordan forsøkspersonene som ble utvalgt til å være fengselsvoktere, raskt tilpasset seg en gruppenorm og utførte brutale handlinger mot fangene. I etterkant sammenlignet Zimbardo sitt forsøk med et amerikansk fengsel i Abu Ghraib, Irak, for irakiske fanger. Bilder og videoer lekket fra fengselet viser onde og umenneskelige handlinger begått av normale amerikanske soldater. Zimbardo forklarer denne situasjonen med at individene i gruppen danner sitt sett av normer for hva som tillates, og ved både informativ (følger lederen av gruppen) og normativ (vil ikke bli utestengt eller sett ned på av de andre medlemmene) utførte soldatene handlinger mot fangene som de ikke ellers ville gjort. Denne hendelsen kan også knyttes opp mot gruppepolarisering. Gruppepolarisering omhandler tendensen til at medlemmer som har tilsynelatende like meninger om et fenomen, vil i samtaler eller diskusjoner med gruppen, radikalisere disse meningene.

"The mere-exposure effect", altså tilstedeværeslen av andre mennesker har en tendens til å påvirke prestasjonen våre på ulike grupper. Zions postulerte en teori om sosial fasilitering som tilsier hvordan tilstedeværelsen av andre setter i gang en aktivering som påvirker ens dominante atferd. Dersom man skal utføre en oppgave som er lett, altså at man har gode forutsetninger for å klare oppgaven, vil tilstedeværelsen av andre bedre prestasjonen av andre. Dersom man derimot skal utføre en oppgave man ikke har så gode forutsetninger for å klare, vil tilstedeværelsen av andre forverre prestasjonen.

Latane postulerte en teori om sosial loffing som tilsier en diffusjon av ansvar. Teorien omhandler at når grupper skal utføre en felles oppgave, vil individene i gruppen vite på at gruppen i seg selv kan klare å utføre oppgaven og at individet ikke presterer like bra som de kan på egenhånd. Ringelmann utførte et forsøk hvor tre personer sammen skulle bære en felles vekt. Hver av deltagerne kunne på egenhånd løfte rundt 70 kilo, og Ringelmann hypotiserer derfor at den totale vekten de tre kunne løfte sammen ville være på rundt 200 kilo. Resultatet viste at de kunne løfte langt mindre sammen, som støtter opp mot Latane sin teori. Denne tendensen preges av en rekke forutsetninger: At prestasjonen blir målt av gruppen som en helhet og ikke individenes prestasjoner hver for seg, at individene ikke er sterkt motivert for å klare oppgaven og at gruppen ikke har et tett samhold.

Dersom oppgaven måler individenes prestasjoner vil individene også yte mer, da ansvaret for evalueringen ikke lenger fordeles på alle gruppens medlemmer. Dersom gruppen også har sterkt samhold og er motiverte, vil også prestasjonen bedres. Et eksempel er lagidrett, hvor hver deltager er motivert til å prestere så bra de kan for at gruppens prestasjoner bedres.

Denne oppgaven har redegjort for hvordan individer påvirkes av grupper med vektlegging av sosial-fasiliering og sosial-loffing, samt hvordan grupper kan få oss til å utføre handlinger vi ikke ville gjort alene med vektlegging av Asch sitt konformitets-eksperiment, Zimbardos fengselseksperiment og Kitty Genovese.

DEL 2 Personlighetspsykologi

DEL 2 - Personlegdomspsykologi

Kandidaten skal svare på 2 av 3 oppgåver.

Du må svare tilfredsstillande på både oppgåvene for å få greidd på eksamen.

Hugs å merke tydeleg kva oppgåver du vel å svare på.

1. Forklar vitenskapelige standardar for evaluering av personlegdomsteoriar.
2. Beskriv korleis fysiologi kan forklare individuelle skilnader i personlegdom og korleis ein kan måle fysiologiske indikatorar.
3. Diskuter ulikskapar og likskapar mellom Freud og Erikson sine teoriar om personlegdomsutvikling.

Svar på 2 av 3 oppgåver her:

LEVERING

1. Forklar vitenskapelige standarder for evaluering av personlighetsteorier

Personlighet defineres som de karakteristiske, distinkte og relativt varige og stabile trekkene ved en person som påvirker hvordan man forholder seg til og påvirkes av det intrapsyriske, fysiske og sosiale miljøet. Personlighetspsykologer studerer personlighet på et artsnivå, gruppenivå og individnivå. Personlighet deles inn i seks domener, og denne oppgaven vil omhandle det disposisjonelle domenet. Trekkpsykologer forsøker å forklare hvordan mennesker er like og hvordan mennesker skiller seg fra hverandre, med fokusering på individnivå. Formålet er å kunne redegjøre for teorier om trekk samt predikere atferd. Det er blitt postulert en rekke taksonomier, altså teorier som forsøker å forklare atferd med utgangspunkt i trekk.

Denne oppgaven vil først redegjøre for tilnærminger for (1) innsamling av data, deretter redegjøre for (2) femfaktormodellen samt (3) NEO-PI-R og evaluering av modellen. Gjennom oppgaven vil det redegjøres for ulike standarder for evaluering av personlighetsteorier.

Det er to måter å se trekk på; enten som rent deskriptive beskrivelser på atferd, eller som årsaksforklarende faktorer på personlighet og atferd.

(1) Trekkpsykologer anvender ulike tilnærminger for innsamling av data. Den leksikalske tilnærmingen går ut på at de sentrale trekkene er naturligvis innlemmet i språket, og anvender ordbøker for å finne synonymfrekvens samt krysskulturell frekvens. Adjektiver og trekk-beskrivende ord som har mange synonymer har sterkere validitet samt ord som er sentrale på tvers av kulturer. Allport og Odbert utførte en omfattende prosess av den leksikalske tilnærmingen med utgangspunkt i Oxford Dictionary og kom frem til nærmere 18000 ord.

Den statiske tilnærmingen går ut på å finne korrelasjoner mellom ord, og ved anvendelsen av faktoranalysen, samle faktorer med høy korrelasjon innad og lav korrelasjon utad under en faktor. Ofte anvendes den statistiske tilnærmingen med resultater fra den leksikalske tilnærmingen. Et eksempel på dette er femfaktormodellen, som vil bli beskrevet nøyere videre i oppgaven.

Den teoretiske tilnærmingen anvender tidligere teorier som utgangspunkt for prosessen. Denne tilnærmingen går ut på at postulerte teorier om personlighet er omfattende nok til å studere. Denne tilnærmingen har sine begrensninger til at den ikke omhandler funn som ikke er redegjort for i teorien av utgangspunkt. En psykodynamiker vil altså lete etter faktorer relatert til sentrale momenter i psykodynamiske teorier.

(2) Femfaktormodellen er blant de mest anvendte taksonomier, og har blitt replikert mange ganger og på tvers av kulturer og blitt særlig verifisert i vestlige land. Modellen er bygget på utarbeidinger av mange forskere som Allport, Cattell, Fiske, Crystal og Tupé, samt McCrae og Costa som har fått æren for modellen. (Grunnet oppgavens omfang vil jeg ikke redegjøre for utarbeiding av modellen). Femfaktormodellen består av de fem trekkene Medmenneskelighet, Åpenhet, Planmessighet, Ekstroversjon og Nevrotisme. Opprinnelig besto modellen kun av disse faktorene, men da forsøk og replikasjoner kun viste omlag korrelasjonsmålinger på 0.3, innførte de seks underliggende fasetter til hver av de øvrige faktorene. Eksempelvis, vil fasettene til nevroisme bestå av depresjon, aggresjon og energisitet.

Femfaktormodellen har blitt replikert mange ganger og har et godt empirisk grunnlag. Det er stor enighet rundt fire av faktorene da de er funnet relevante på tvers av kulturer. Derimot er det usikkerhet rundt faktoren Åpenhet, da denne faktoren har vist seg å være vanskeligere å replikere. Eksempelvis, er det ikke et omfattende nok ord for åpenhet i det nederlandske språket. Også i andre kulturer er det blitt foreslått at det heller bør omhandle intellekt, åpenhet for erfaringer, kollektivism eller flytende intelligens.

Som nevnt innledningsvis defineres personlighet som de karakteristiske, distinkte og relativt varige og stabile trekkene ved en person som påvirker hvordan man forholder seg til og påvirkes av det intrapsyiske, fysiske og sosiale miljøet. På bakgrunn av denne definisjonen har det blitt reist spørsmål om i hvilken grad personlighetsteorier kan anvendes i den grad av at personlighet ser ut til å variere gjennom livet og på tvers av situasjoner.

Mischel var frontfigur i situasjonalismen som tar utgangspunkt i at situasjonen er avgjørende for hvordan personligheten viser seg. Eksempelvis hevdet Mischel at noen situasjoner stilte strenge krav til atferd som for eksempel begravelser, hvor alle uavhengig av personlighet opptrer forhåndsvis likt. Andre situasjoner som sosiale settinger og fester opptrer eksempelvis ekstroverte og introverte likt.

(3) Trekkteorier evalueres i henhold til hvor god prediktiv verdi de har; i hvilken grad teorien kan predikere fremtidig atferd. NEO-PI-R er en fremgangsmåte og måletest utarbeidet av Costa og McCrae som tar utgangspunkt i femfaktormodellen. Denne testen utspiller seg på to måter; enten ved at testeren blir stilt setninger som "jeg er ofte den som prater mest i sosial sammenhenger" hvor den skal svare i hvilken grad den er enig, eller stilt ord som han skal svare i hvilken grad han kjenner seg igjen i ordet. Denne testen anvendes og har sin nytteverdi i jobbsituasjoner hvor testen skal kunne predikere hvilke personer som er mest passende for en stilling, eller i skolesituasjoner. NEO-PI-R har vist seg å ha relativt god prediktiv verdi.

Trekkteorier skal også forholde seg til hvilke trekk som er karakteristiske gjennom livet. Med utgangspunkt i femfaktormodellen har det vist seg at Medmenneskelighet og Planmessighet har en tendens til å øke med alderen, mens nevrotisme og åpnhet har en tendens til å synke. En av formålene med trekkteorier er å kunne predikere atferd, og ved å gjennomføre flere tester gjennom livet, vil testene som viser god korrelasjon mellom resultatene over tid ha god prediktiv verdi.

Stabilitet er avgjørende for personligheten, og kan måle stabiliten til trekk på tre måter; rangorden, gjennomsnitts og koherens-stabilitet. Rangorden-stabilitet tar utgangspunkt i at en person opprettholder et relativt forhold i en gruppe. De dominante trekkene ved en person vil være karakteristiske for rollen til individet i gruppen. Dersom de dominante trekkene forholder seg på samme måte gjennom tid i forhold til gruppen har det høy rangorden-stabilitet.

Koherens-stabilitet omhandler at dersom en person utvikler seg i samsvar med utviklingen til samfunnet vil det ha høy gjennomsnitts-stabilitet. eksempelvis, kan det gjennom generasjoner utvikle seg nye standarder for aggresjon.

Denne oppgaven har redegjort for tre ulike tilnærminger, vektlagt femfaktormodellen og NEO-PI-R samt redegjort for spørsmål knyttet til trekkteorier i forhold til stabilitet og situasjoner. Det finnes i dag ingen trekkteori som evner å fange opp alle områder knytte til personlighetstrekk samt predikere fremtidig atferd. Den mest anvendt teorien er dog femfaktormodellen.

3. Diskuter forskjeller og likheter mellom Freud og Erikson sine teorier om personlighetsutvikling.

Personlighet defineres som de karakteristiske, distinkte og relativt varige og stabile trekkene ved en person som påvirker hvordan man forholder seg til og påvirkes av det intrapsykiske, fysiske og sosiale miljøet. Personlighetspsykologifaget omfatter seks domener, og denne oppgaven vil ta utgangspunkt i det intrapsykiske domenet. Først vil det redegjøres for Freuds psykoanalytiske teori, deretter vil det redegjøres for Erikssons psykososiale teori, før de deretter sammenlignes.

Psykoanalysen er en retning som omhandler at menneskelig atferd er et resultat av indre mentale prosesser og krefter. Freud postulerte sine psykoanalytiske teorier som forsøkte å forklare hele den menneskelige personligheten. Freud var inspirert av evolusjonsviteren Darwin og hevdet at atferd var drevet av instinktene thantos(døds- og aggresjonsinstinkt) og libido (livs- og seksualdriften) som konstant interagerte med hverandre.

Freud delte sinnet inn i 3 nivåer; det bevisste (tanker og følelser vi var klar over), før-bevisste og ubevisste(skjulte tanker, drifter og lyster som forsøkte å komme opp til bevisstheden), hvor det ubevisste utgjorde størst del av sinnet og var av mest interesse for hans forskning. Videre delte Freud personligheten inn i 3 deler: ID, Superego og Ego. ID var den primitive, medfødte delen som søkte etter umiddelbar tilfredsstillelse. Den forholdt seg ikke til regler eller prinsipper. Superego ble utviklet rundt 4-5 års alderen og internaliserte samfunnets normer og verdier, og satte høye krav til individet som ville resultere i ubehagelige følelser som utilstrekkelighet eller skyldfølelse dersom de ikke ble tilfredsstilt. Ego ble utviklet i 2-3 års alderen og fulgte virkelighetsprinsippet og fungerte som en megler mellom ID og Superego. Freud hevdet at det kunne oppstå tre former for angst: objektiv angst (reel fare), nevrotisk angst (konflikt mellom ego og id) og moralsk angst (konflikt mellom superego og ego). Dersom ego ble truet, ville den forsvare seg med ulike forsvarsmekanismer som forskyvning, sublimering, eller fornektelse.

Freud postulerte også en utviklingsteori hvor han delte utviklingen inn i fem faser. Oralfasen, analfasen, falliske fasen, latens fasen og genitalfasen. I oralfasen var det sentrale organet munnen, da barnet fikk næring gjennom amming. I analfasen sto problemer som pottetrening sentralt og barnet ble stilt ovenfor gjennomføring av oppgaver eller tilfredsstillelse av unnvikelse av oppgaver. Freud mente at fiksering i denne fasen ville vise seg som ekstrem ryddighet eller uryddighet som voksen. I den falliske fasen opplevde gutten Ødipus-komplekset; gutten forelsker seg i moren og ser på faren som en konkurrent, mens jenter opplevde Ektra-komplekset; jenta innser at hun ikke har penis og beskylder moren. Fiksering i denne fasen ville vise seg i forhold til andre mennesker senere i livet. Latensfasen hevdet Freud var en hvileperiode, hvor barnet ikke gjennomgikk en psykoseksuell utvikling. Denne fasen varte frem til puberteten hvor barnet går over i genital-fasen. I denne fasen ville barnet utvikle seg forholdsvis normalt dersom de andre fasene var blitt utført.

Sentralt med Freuds utviklingsteori var en sterk deterministisk tankegang og at hver fase måtte tilfredsstilles og gjennomføres før neste fase kunne settes igang. Dersom man ble fiksert i en fase, ville man være i den fasen frem til man løste konflikten.

Erikson, en av Freuds elever, var i stor grad inspirert av Freuds personlighets- og utviklingsteorier, men var uenig i noen sentrale momenter av hans teorier. Erikson postulerte senere også en psykososial utviklingsteori. Erikson kritiserte Freud for å ikke vektlegge egos rolle nok i personlighetsteorien. Erikson støttet Freuds personlighetsbilde som bestående av ID, Superego og Ego, men vektla ego med utgangspunkt i virkelighetsprinsippet og hvordan ego interagerer med miljøet rundt. Et individ er ikke selvstendig eller isolert fra omverdenen, men interagerer konstant og påvirkes av ytre faktorer og mennesker i sosiale sammenhenger.

Erikson postulerte en utviklingsteori som besto av åtte faser. Disse fasene var kjennetegnet ved at det oppstår en krise som måtte løses som ville resultere i en positiv eller negativ opplevelse og utvikling. Den første fasen i teorien besto av konflikten tillit-mistillit som kunne resultere i at barnet enten følte seg trygg på ens omsorgspersoner eller konstant frykt for å bli forlatt eller ikke tatt vare på av omsorgspersoner.

Til forskjell fra Freud, mente Erikson at den ene fasen ikke måtte løses for å komme til neste fase, men at de kunne løses underveis. Eriksons utviklingsteori favnet hele livet, fra barndom til voksenalderen. Noe av kritikken mot Freuds teorier var at Freud hvedet at det ikke skjedde en sentral utvikling etter fem-års alderen. Erikson mente derimot at utvikling foregikk gjennom hele livet, men hvor ulike konflikter sto sentralt. Eriksons faser vektlegger i større grad sosial konflikter, altså ikke psykoseksuelle konflikter innad, men psykososiale konflikter med mennesker individet forholdt seg til.

Erikson fokuserte også i mindre grad på barnets psykoseksuelle utvikling samt indre seksuelle drifter som var sentralt i Freuds teorier. Eriksons teorier var likevel sterkt preget av Freud med vitkigheten rundt det ubevisste og hvordan opplevelser i barndommen formet og preget videre utvikling.

Både Freuds psykoanalyse og Eriksons egopsykologi har stått svært sentralt i psykologiens utvikling. De var blant de første til å postulere teorier som forsøkte å forklare mennesket, med vektlegging av det ubevisste og utvikling. Dagens psykodynamikere vektlegger fortsatt det ubevisste i form av glemsel og fortengning, samt vektleggingen av opplevelser i barndommen og hvordan det preger individers videre utvikling. Riktignok fokusere psykodynamikere nå i mye mindre grad på det psykoseksuelle, drifter og lyster.